

Halen y Ddaear

Salt of the Earth • Week of Prayer for Christian Unity

www.ctbi.org.uk/weekofprayer

Yr Wythnos Weddi am Undeb Cristnogol 2016

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae Cyngor Eglwysi'r Byd wedi cyhoeddi "The Church: Towards a Common Vision". Mae'r ddogfen yn ein gwahodd i gyd i drafod a myfyrio gyda'n gilydd ynghylch beth mae'n ei olygu i fod yn eglwys yn y byd, o ran ein taith i undod a'n cenhadaeth i'r byd. Eto i gyd, mae'n dod yn ffasiynol bron i awgrymu mai agenda ddoe oedd undod Cristnogol tra bod agenda heddiw ac yfory'n ymwneud â chenhadaeth. Fel petai'r ddau beth yn hollol annibynnol ar ei gilydd!

Ledled cenhedloedd Prydain ac Iwerddon mae enghreifftiau di-rif o sut mae'r eglwysi ynghyd yn gweithio ac yn gweddio am undod ac yn dod at ei gilydd mewn gwasanaeth i'w cymuned ac mewn cenhadaeth ac efengyliaeth. Mae undod a chenhadaeth yn rhan o'r un hanfod.

Mae eglwysi Latfia wedi dod â'r materion hyn i'n sylw ar gyfer ein myfyrdod yn yr Wythnos Weddi am Undeb Cristnogol eleni. Maen nhw'n ein cyfeirio at eiriau Iesu yn Efengyl Mathew sy'n dweud wrthym ein bod, fel ei ddisgyblion, i fod yn oleuni i'r byd, ac yn halen y ddaear: yr union bethau hynny na allwn ni fel bodau dynol fyw hebddyn nhw. Ac felly heb yr Efengyl, heb yr addewid o'r newyddion da am gariad Duw yng Nghrist, mae'r byd yn golledig.

Eleni, rydym yn cael y cyfle i fyfyrto ar ein galwedigaeth Gristnogol i fod yn halen a goleuni, i fod yn un yng Nghrist, ac i weithio gyda'n gilydd mewn gwasanaeth i'n cymuned leol ac i'r byd. Fel eglwysi Latfia, fe fydd gennych chi eich stori arbennig i'w hadrodd. Rwy'n gobeithio y byddwch yn rhannu eich straeon yn hyderus ac yn cael eich cyfoethogi gan y straeon y bydd pobl eraill yn eu hadrodd.

Y Parchg Bob Fyffe, Ysgrifennydd Cyffredinol Eglwysi Ynghyd ym Mbrydain ac Iwerddon

Cyflwyniad i thema eleni

Deunydd y flwyddyn hon, wedi ei baratoi i'w ddefnyddio ledled y byd gan Gristnogion Latfia

Ond yr ydych chi yn hil etholedig, yn offeiriadaeth frenhinol, yn genedl sanctaidd, yn bobl o'r eiddo Duw ei hun, i hysbysu gweithredoedd ardderchog yr Un a'ch galwodd chi allan o dywyllwch i'w ryfeddol oleuni ef. A chi gynt heb fod yn bobl, yr ydych yn awr yn bobl Dduw; a chi gynt heb dderbyn trugaredd, yr ydych yn awr yn rhai a dderbyniodd drugaredd.

(1 Pedr 2:9-10).

Cefndir

Anogaeth i rai sydd newydd eu bedyddio i fyw bywyd sanctaidd a geir yn epistol cyntaf Pedr. Mae'r bedyddfaen hynaf yn Latfia yn dyddio o gyfnod yr efengylwr mawr Latfiaidd, Sant Meinhard. Yn wreiddiol lleolwyd y bedyddfaen yn ei Eglwys Gadeiriol ef yn Ikškile. Heddiw, mae'n sefyll yng nghanol yr Eglwys Gadeiriol Lutheraidd ym mhrifddinas y wlad, Riga. Mae lleoliad y fedyddfaen mor agos at bulpud addurnedig yr Eglwys Gadeiriol yn datgan yn huawdl y berthynas rhwng

Y bedyddfaen yng nghorff yr eglwys yn
Eglwys Gadeiriol Lutheraidd Rega

The font in the nave of Riga's Lutheran Cathedral

During the past year the World Council of Churches has published *The Church: Towards a Common Vision*. It invites us all to discuss and reflect together what it means to be the Church in the world, both in terms of our journey to unity and our mission to the world. Yet, it is becoming almost fashionable to suggest that Christian unity is the agenda of yesterday whereas today's and tomorrow's agenda is about mission. As though the two were mutually exclusive!

Throughout the nations of Britain and Ireland there are countless examples of how the churches together are working and praying for unity and coming together in service to their community and in mission and evangelism. Unity and Mission belong together.

The Churches of Latvia have brought these matters forward for our reflection in this year's Week of Prayer

for Christian Unity. They draw attention to the words of Jesus in Matthew's Gospel which tells us that as his disciples we are to be light to the world, and salt of the earth: the very things that as human beings we cannot live without, and therefore without the Gospel, without the promise of the good news of God's love in Christ, the world is lost.

This year we are given the opportunity to reflect upon our Christian vocation to be salt and light, to be one in Christ, and to work together in service to our local community and to the world. Like the churches of Latvia you will have your particular story to tell. I hope that you will share your stories with confidence and be enriched by the stories that others tell.

**Revd Bob Fyffe, General Secretary,
Churches Together in Britain and Ireland**

Introduction to this year's theme

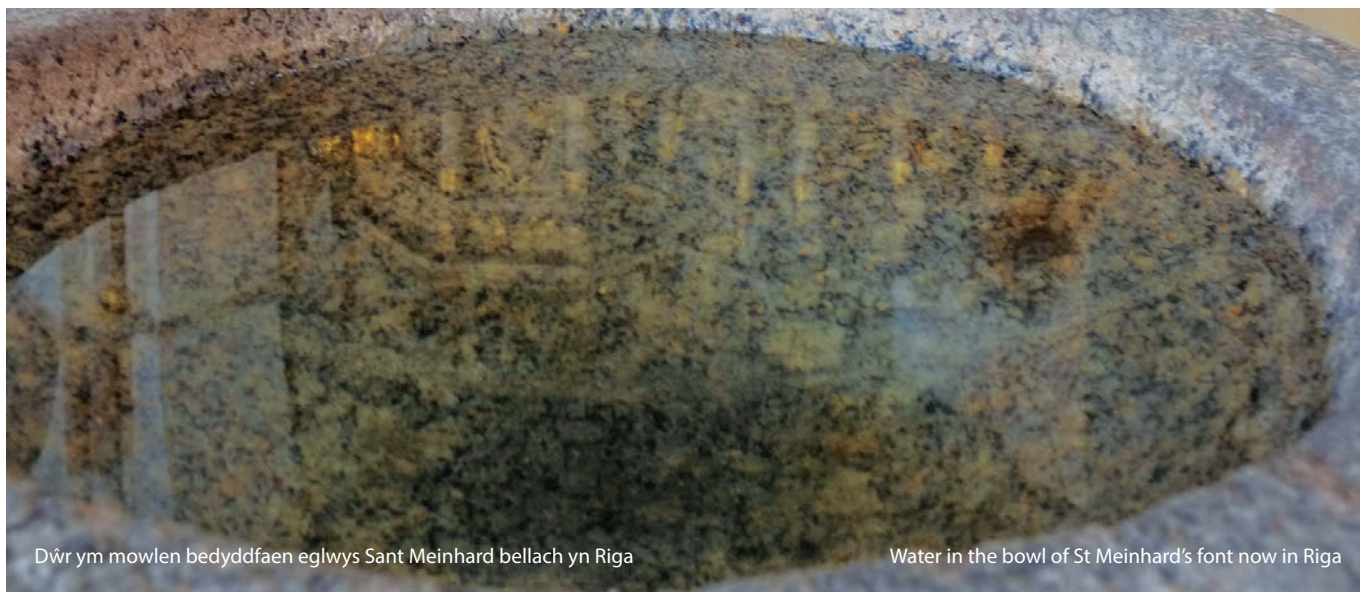
This year's material, was prepared for worldwide use by the Christians of Latvia

You are a chosen race, a royal priesthood, a holy nation, God's own people, in order that you may proclaim the mighty acts of him who called you out of darkness into his marvellous light. Once you were not a people, but now you are God's people; once you had not received mercy, but now you have received mercy.

(1 Peter 2:9-10).

Background

Peter's first letter is an encouragement to the newly baptised to live holy lives. The oldest baptismal font in Latvia dates from the time of the great evangeliser of Latvia, St Meinhard. It was originally located in his Cathedral in Ikšķile. Today it stands at the very centre of the Lutheran Cathedral in the country's capital, Rīga. The placement of the font so near to the Cathedral's ornate pulpit speaks eloquently of the relationship between baptism and proclamation, and the calling

Dŵr ym mowlen bedyddfaen eglwys Sant Meinhard bellach yn Riga

Water in the bowl of St Meinhard's font now in Riga

bedydd a chyhoeddi, a'r alwad sy'n perthyn i bawb a fedyddiwyd i gyhoeddi gweithredoedd ardderchog yr Arglwydd. Yr alwad hon sy'n ffurfio'r thema ar gyfer Wythnos Weddi am Undod Cristnogol 2016.

Daethpwyd â Christnogaeth i Ddwyrain Latfia am y tro cyntaf yn y 10fed ganrif gan genhadon Bysantaidd. Mae stori Latfia'n cynnwys cenhadaeth efengylu Sant Meinhard ddwy ganrif yn ddiweddarach, a chenhadon eraill o'r Almaen. Riga oedd un o'r dinasoedd cyntaf i fabwysiadu syniadau Luther yn ystod y 16eg ganrif. Yn y 18fed ganrif, adfywiwyd a dyfnhawyd y ffydd Gristnogol drwy'r wlad gan genhadon Morafaidd. Byddai eu disgynyddion yn chwarae rôl ganolog wrth osod y sylfeini ar gyfer annibyniaeth genedlaethol yn y flwyddyn 1918.

Yn ystod y Rhyfeloedd Byd a'r Rhyfel Oer, roedd Cristnogion yn unedig mewn tystiolaeth gyffredinol i'r Efengyl - hyd yn oed at ferthyrdod. Fe wnaethon nhw ganfod eu rhan yn yr offeiriadaeth frenhinol a grybwyllwyd gan Sant Pedr trwy oddef artaith, alltudiaeth a marwolaeth oherwydd eu ffydd yn Iesu Grist. Creodd yr uniad hwn o ddiodeffaint gymunedeb dwfn ymysg Cristnogion yn Latfia. Trwyddo, fe wnaethon nhw ganfod eu hofferiadaeth fedyddiol, a thrwy hynny roedd modd iddyn nhw offrymu eu diodeffiadau mewn undod â diodeffiadau Iesu, er lles pobl eraill. Roedd yr eglwysi Cristnogol yn arweinwyr ym mudiad yr annibyniaeth o'r flwyddyn 1991 pan gododd dinasyddion diarfog rwystrau ar strydoedd Riga a sefyll ysgwydd wrth ysgwydd â'i gilydd yn herfeiddiol yn wyneb tanciau milwrol Sofietaidd.

Heddiw, mae Latfia'n groesffordd lle mae rhanbarthau Pabyddol, Protestannaidd ac Uniongred yn cyfarfod.

Oherwydd y lleoliad unigryw hwn, mae'n gartref i Gristnogion o lawer traddodiad gwahanol, ond nid oes yr un ohonyn nhw'n drechol.

Wedi eu dwyn ynghyd gan Archesgob Riga, gofynnwyd i nifer o wahanol gymunedau a phrosiectau eglwysig yn Latfia fyfyrion ar y thema ddewisedig a phrofiad eu gwaith. Cafodd pob un o'r dyddiau eu paratoi gan un o'r cymunedau eglwysig amrywiol hyn. Caiff yr 8 Diwrnod eu clymu ynghyd yn bennaf â'r profiad o fod yn Gristion yn Latfia. Mae'r awduron o Latfia'n gobeithio y bydd eu profiad o fyw'r ffydd Gristnogol yn llefaru â'n ffydd ni. Ysbrydolir y prif wasanaeth gan adnodau o epistol Pedr a throsiadau'r Iesu o halen a goleuni sy'n themâu diwylliannol pwysig i Latfia.

Y llyfryn hwn

Ysbrydolir y deunydd a gynhwysir yn y llyfryn hwn gan yr eglwysi Latfiaidd. Eu geiriau hwy yw'r Llithoedd a'r cyflwyniadau sydd mewn blychau. Mae'r rhannau sy'n cynnwys y Myfyrdodau, y Gweddïau, y Cwestiynau a'r 'Mynd a Gwneud', yn ffrwyth gwaith y grŵp ysgrifennu o Brydain ac Iwerddon, ac yn seiliedig ar ddeunydd adnoddau'r eglwysi Latfiaidd. Bwriad y Myfyrdodau yw ysgogi trafodaeth. Gall fod yn help i ddarllenwyr wybod eu bod wedi eu hysgrifennu oddi mewn i'r traddodiadau eglwysig y maen nhw'n eu herio.

Er mwyn dod o hyd i ragor o wybodaeth am Ddiwylliant a Hanes Latfia edrychwch ar wefan yr Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon (CTBI)

www.ctbi.org.uk/weekofprayer

shared by all the baptised to proclaim the mighty acts of the Lord. This calling forms the theme of the Week of Prayer for Christian Unity for 2016.

Christianity was first brought to Eastern Latvia in the 10th century by Byzantine missionaries. Latvia's story includes the evangelising mission of St Meinhard two hundred years later, and other German missionaries. Riga was one of the first cities to adopt Luther's ideas in the 16th century. In the 18th century, Moravian missionaries revived and deepened Christian faith throughout the country. Their descendants were to play a central role in laying the foundations for national independence in 1918.

During the world wars and the Cold War, Christians were united in common witness to the Gospel - even to the point of martyrdom. They discovered their participation in the royal priesthood mentioned by St Peter through enduring torture, exile and death because of their faith in Jesus Christ. This bond of suffering created deep communion among Christians in Latvia. Through it, they discovered their baptismal priesthood, through which they were able to offer their sufferings in union with the sufferings of Jesus, for the good of others. The Christian churches were leaders in the independence movement of 1991 when unarmed citizens built barricades on the streets of Riga and stood shoulder to shoulder in defiance of the Soviet tanks.

Today, Latvia is a crossroads where Roman Catholic, Protestant and Orthodox regions meet. Because of this unique location, it is home to Christians of many different traditions, but no single one of them is dominant.

Gathered together by the Archbishop of Riga, members of a variety of church communities and projects in Latvia were asked to reflect on the chosen theme and the experience of their work. Each of the days has been prepared by one of these diverse church communities. The 8 Days are linked principally by the experience of being a Christian in Latvia. The authors from Latvia hope their experience of living the Christian faith will speak to ours. The main service is inspired by the verses from Peter's letter and Jesus' metaphors of salt and light which are important cultural themes for Latvia.

This Booklet

The material included in this booklet is inspired by the Latvian churches. The Lections and the Starting Points are their words. The Reflections, Prayers, Questions and 'Go & Do' sections are the fruit of the Britain and Ireland writing group based on the Latvian churches' resource material. The Reflections are intended to stimulate discussion. Readers may be helped to know that they are written from within the Church traditions which they challenge.

To find out more on Latvian culture and history visit the CTBI website at:

www.ctbi.org.uk/weekofprayer

Eseciel 37:12-14

Yr wyf am agor eich beddau.

Salm 71:19 -23

Y mae dy gryfder a'th gyfiawnder, O Dduw, yn cyrraedd i'r uchelder.

Rhufeiniaid 8:15-21

Yr ydym yn cyfranogi o'i ddiodeffaint ef er mwyn cyfranogi o'i ogoniant hefyd.

Mathew 28: 1-10

Nid yw ef yma, oherwydd y mae wedi ei gyfodi.

Myfyrdod

Y Garreg

Rydych chi wedi rholio'r garreg dros ddrws eich bedd cain a phreifafat.

Dyma farwolaeth gysurus!

Mae'r nos yn coffleidio corff drylliedig Crist, wedi ei lapio â hunanfodddhad ar ei graig gadarn o gred.

Ust!

Gofalwch nad oes neb yn rholio'r garreg i ffwrdd rhag i chi orfod mynd ymlaen yn gyfan, yn ôl ei droed i gwrdd â her y dydd.

Eglwys Gadeiriol Babyddol Riga a'r gofeb "Barikades" gyfagos yn coffau'r gwrthdaro yn erbyn milwyr Sofietaidd yn 1991

Man cychwyn

Myfyrdodau o Ganolfan Ieuentid Babyddol Archesgobaeth Riga

O'u profiad o drefnu Ffordd y Groes Ecwmenaidd flynyddol, mae CYCAR yn myfyrio ar ystyr y diodeffaint a'r atgyfodiad yn eu cyd-destun, a gweithredoedd ardderchog yr Arglwydd y mae Cristnogion yn cael eu galw i'w datgan.

Mae hanes Sofietaidd Latfia'n parhau i fwrw cysgod. Mae galar a phoen o glwyfau a achoswyd yn anodd eu maddau ac, fel y garreg ar

fedd Iesu, mae'n bosib i'r pethau hyn ein carcharu ni mewn bedd ysbrydol. Atgyfodiad Iesu yw'r digwyddiad ysgytwol sy'n agor ein beddau, yn ein rhyddhau rhag poen a chwerwder, ac yn ein hail-uno gyda'n brodyr a'n chwiorydd sydd hefyd wedi cael eu carcharu ac yn glwyfedig. Ac fel Mair Magdalen rhaid i ninnau "fynd ar frys" o'r foment fawr hon o lawenydd i ddweud wrth eraill am yr hyn mae'r Arglwydd wedi ei wneud.

Cwestiynau

- Mae yna gysur od ynghylch bedd am ei fod yn ein diogelu rhag dieithrwrch a her atgyfodiad Crist. Beth ydyw'r hyn yn ein bywydau sy'n gwneud i ni wrthwynebu i'r garreg gael ei threiglo ymaith?
- Sut gallwn ni rannu ein profiad o Dduw gydag eraill?

Gweddi

Arglwydd Iesu atgyfodedig, nid oedd y maen yn dramgwydd i ti; mae dy atgyfodiad yn dod â chariad, bywyd newydd, a heriau newydd.

Rho i ni nerth a dewrder i ganiatáu i ni ein hunain gredu yn hyn

ac felly i dreiglo ymaith y meini sy'n ein caethiwo ni, i gofleidio gogoniant bore'r Pasg, a chwrdd â'r credinwyr yr ydym wedi cael ein gwahanu oddi wrthynt. Yn dy enw di, O Arglwydd atgyfodedig, y gweddiwn. Amen.

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Cyfnewidiwch gerrig rhwng eglwysi gyda gair o heddwch neu fendith yn ysgrifenedig ar bob carreg, gan greu carnedd ym mhob man addoli. Pan fyddwch chi'n cydio yn y cerrig hyn, neu'n eu gweld, gweddiwch y bydd pob cymdeithas a chynulleidfau'n gerrig byw yn eich cymuned.
- Gyda'ch gilydd tacluswch eich gardd gymunedol leol neu feddau sydd wedi eu hesgeuluso yn eich mynwent.
- Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru - Yng Ngholombia mae pobl yn ysgrifennu enwau ar gerrig i goffáu'r rhai sydd wedi diflannu. Ewch i 'Mynd a Gwneud' i ddarllen stori Maria.

Ezekiel 37:12-14

I am going to open your graves.

Psalms 71:19 -23

Your power and your righteousness, O God, reach the high heavens.

Romans 8:15-21

We suffer with him so that we may also be glorified.

Matthew 28: 1-10

He is not here: he has been raised.

Reflection

The Stone

You have drawn the stone over the door of your fine and private tomb.

A cosy death this.

Night embraces the broken body of Christ, shrouded in complacency on its solid rock of dogma.

Shush!

Let no one roll away the stone lest you must go forth, whole, in his footsteps to meet the day's challenge.

Riga's Roman Catholic Cathedral and the adjacent "Barikades" memorial to the 1991 confrontations against Soviet troops

Starting Point

Reflections from the Catholic Youth Centre of the Archdiocese of Riga

From their experience of organising an annual Ecumenical Way of the Cross, the CYCAR reflect on the meaning of the passion and resurrection in their context, and the Lord's mighty acts that Christians are called to proclaim.

Latvia's Soviet history continues to cast a shadow. The grief and pain of wounds inflicted are difficult to forgive and, like the stone at Jesus'

tomb, they can imprison us in a spiritual grave. Jesus' resurrection is the earthshaking event that opens our graves, frees us from pain and bitterness, and re-unites us with our brothers and sisters who have been imprisoned and hurting too. And like Mary Magdalene we must "go quickly" from this great moment of joy to tell others what the Lord has done.

Questions

- There is an odd comfort about a tomb because it protects us from the strangeness and challenge of Christ's resurrection. What is it in our lives that makes us resist the stone being rolled away?
- How can we share our experience of God with others?

Prayer

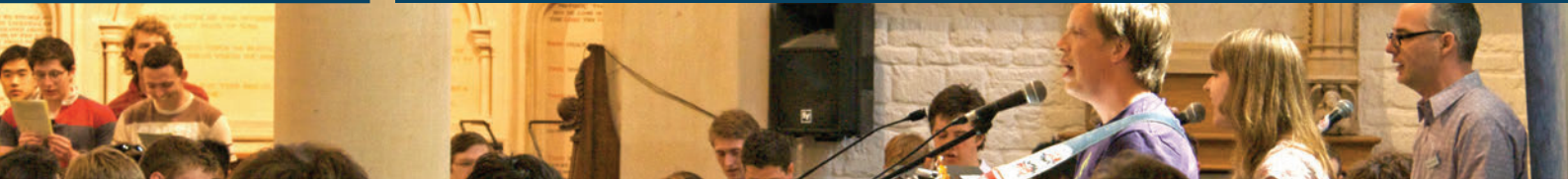
Risen Lord Jesus,
the stone was no barrier to you;
your resurrection brings love,
new life, new challenges.

Give us strength and courage
to allow ourselves to believe this
and so to roll back the stones

that imprison us,
embrace the glory of the
Easter morning,
and meet the believers from whom
we are separated.
In your name, O risen Lord,
we pray.
Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Exchange stones between churches with a word of peace or blessing written on each stone creating a cairn in each place of worship. When you hold or see these stones pray that each fellowship and congregation would be living stones in your community.
- Together tidy up your local community garden/neglected graves in your cemetery.
- Blessed are those who mourn – In Colombia names are written on stones to commemorate the disappeared. Visit Go and Do to read Maria's story.

Eseia 61: 1-4

Y mae ysbryd yr Arglwydd Dduw arnaf.

Salm 133

Mor dda ac mor ddymunol yw i bobl
fyw'n gytûn.

Philipiad 2:1-5

Cyflawnwch fy llawenydd trwy fod o'r
un meddwl.

Ioan 15: 9-12

Yr wyf wedi dweud hyn wrthyhych er mwyn i'n
llawenydd fod ynoch.

Myfyrdod**Newyddion da**

Newyddion da yn wir!

Dyna bobl hyfryd,
mewn rhan mor hyfryd o'r dre:
dim mewnfudwyr,
dim troseddwyd,
dim carchar.

Ficer newydd:
ifanc, gwyn, a diolch byth yn ddyd,
i gyd-fynd â tho newydd yr eglwys
a'r gegin newydd
fwyaf diweddar
a gostiodd filoedd.

Y tlodion?
O, ie. Y tlodion ...

Onid oes cyfraniadau wedi
eu hanfon
i le o'r enw Trydydd Byd?
Ac onid oes rhywun yn casglu
tuniau a phethau
i Fanc Bwyd yn rhywle?

Ond mae hon yn ardal dda.

Nid yw llonyddwch cysglyd
ei Suliau'n gwybod am
ocheneidiau angen,
nac oernadau poen,
na chri anobaith.

Man cychwyn**Myfyrdodau gan y rhai sy'n llunio rhaglenni Cristnogol Radio
Gwladwriaeth Latfia**

Yn y cyfnod Sofietaidd roedd
presenoldeb Cristnogol drwy
gyfryngau cyhoeddus yn amhosibl
yn Latfia. Ers i'r wlad gael
annibyniaeth, mae Radio
Gwladwriaeth Latfia'n darlledu
rhaglenni Cristnogol sy'n darparu
fforwm ar gyfer arweinwyr o eglwysi
amrywiol i ganfod ei gilydd. Mae'r
dystiolaeth gyhoeddus hon o barch
cydrhwng y naill a'r llall, cariad a
llawenydd, wedi cyfrannu at ysbryd
bywyd eciwmenaidd Latfia.

Mae llawenydd yr Efengyl yn
galw ar Gristnogion i fyw
proffwydoliaeth Eseia: "...i

Cwestiynau

- Mae'r Pab Francis yn ysgrifennu am 'lawenydd yr efengyl'. Beth ydych chi'n ei feddwl yw llawenydd yr efengyl i'r byd ac i'r eglwysi?
- Rhodd Crist yw llawenydd, ac mae'n ei roi trwy bobl eraill. Beth allwch chi ei dderbyn gan Gristnogion eraill fel y gall llawenydd Iesu fod ynoch chi, ac a fydd yn eich ysbrydoli i dystiolaethu?

Gweddi

Arglwydd Iesu, Arglwydd
llawenydd,
mae'r byd yn crefu am y
newyddion da;
mae'r byd yn crefu am dy gariad
a'th lawenydd.

Llanw ni â'r cariad a'r

gyhoeddi newyddion da i'r tlodion".

Pan fyddwn yn drist gan ein
dioddefaint hunain, efallai y byddwn
yn brin o egni i ddatgan y llawenydd
a ddaw oddi wrth Iesu. Hyd yn oed
pan fyddwn yn teimlo ein bod yn
methu â rhoi unrhyw beth i unrhyw
un, trwy ddwyn tystiolaeth i'r
ychydig sydd gennym, mae Iesu'n
ei luosi ynom ni ac yn y rhai sydd
o'n cwmpas. Pan fyddwn ni'n caru
ein gilydd fel mae Iesu'n ein caru
ni, felly rydyn ni'n darganfod cariad
cydrhwng y naill a'r llall a'r
llawenydd sydd yng nghalon ein
gweddi am undod.

llawenydd hwn.
Helpa ni i weld cyflwr pobl eraill,
i glywed ocheneidiau angen,
oernadau poen
cri anobaith,
ac i ymateb, bob amser, yn dy gariad
a'th lawenydd
di, ein Gwaredwr a'n Harglwydd. Amen

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Cytunwch ar gân o lawenydd i'w chanu ym mhob un o'r manau addoli yn ystod yr offwrwm.
- Gwahoddwch eich cymuned leol i gymryd rhan mewn gweithgaredd rydych chi'n mwynhau ei wneud gyda'ch gilydd, e.e. picnic neu am fynd ar daith gerdded.
- Gwyn eu byd y rhai sy'n dldion yn yr ysbryd – Yn Ethiopia caiff llawenydd ei ddwyn i mewn i gymunedau sy'n byw mewn tlodi. Ewch i 'Mynd a gwneud' i ddarllen stori Adi.

Isaiah 61: 1-4

The spirit of the Lord God is upon me.

Psalms 133

How very good and pleasant it is when kindred live together in unity!

Philippians 2:1-5

Make my joy complete: be of the same mind.

John 15: 9-12

I have said these things to you so that my joy may be in you.

Reflection

Good news

Good news indeed!

Such nice people,
in such a nice part of town:
no immigrants,
no offenders,
no prison.

A new vicar:
young, white, and thankfully male,
to match the new church roof
and the state of the art
kitchenette
that cost thousands.

The poor?
Ah yes. The poor...

Isn't something sent
to a place called the Third World?

And doesn't someone collect tins
and stuff
for a food bank somewhere?

But this is a good area.

The sleepy stillness
of its Sundays knows
no sigh of need,
no howl of pain,
no cry of despair.

Starting Point

Reflections from the creators of Christian programming at Latvian State Radio

In the Soviet era a Christian presence through public media was impossible in Latvia. Since independence, Latvian State Radio broadcasts Christian programmes providing a forum for leaders from diverse churches to encounter one another. This public witness of mutual respect, love and joy contributed to the spirit of Latvian ecumenical life.

The joy of the Gospel calls Christians to live the prophecy of

Isaiah: '...to bring good news to the oppressed'.

When we are saddened by our own suffering, we may lack the vigour to proclaim the joy that comes from Jesus. Even when we feel unable to give anything to anyone, by bearing witness to the little that we have, Jesus multiplies it in us and in those around us. When we love one another as Jesus loves us, so we discover mutual love and joy at the heart of our prayer for unity.

Questions

- Pope Francis writes of the 'joy of the gospel'. What do you think the joy of the gospel is for the world and for the churches?
- Joy is Christ's gift, and he gives it through other people. What can you receive from other Christians so that Jesus' joy may be in you, inspiring you to witness?

Prayer

Lord Jesus, Lord of joy,
the world craves good news;
the world craves your love and joy.

Fill us with that love and joy.
Help us to see the plight of others,
to hear the sighs of need,

the howls of pain
the cries of despair,
and to respond, always,
in the love and joy of you,
our Saviour and our Lord.
Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Agree on a song of joy to be sung in each place of worship during the offering.
- Invite your local community to participate in an activity you enjoy doing together. e.g. a picnic or a walk.
- Blessed are the poor in spirit – in Ethiopia joy is being brought to communities living in poverty. Visit Go and Do to read Adi's story.

Jeremeia 31:10-13

Dônt a chanu yn uchelder Seion.

Salm 122

Gweddïwch am heddwch i Jerwsalem.

1 Ioan 4:16b-21

Mae'r sawl sy'n aros mewn cariad yn aros yn Nuw.

Ioan 17:20-23

Rwy'n gweddïo ar iddynt oll fod yn un.

Myfyrdod**'A hwythau felly wedi eu dwyn i undod perffaith'**

Rydych yn wylo am eich ffydd, oherwydd

ychydig a ddaw i'ch gwyliau; mae eglwysi'n anghyfannedd; ac offeiriaid yn griddfan.

Dyma, meddech chi, yw ail alltudiaeth.

"Bydd ein Duw holl gyfannol yn adfer ei bobl, fel y bu iddo adfer Israel"

Clywch air yr Arglwydd, Wrth i chi roi côt o siwgr am athrawiaeth, glastwreiddio litwrgi a mynd ar drywydd ofer cenhadaeth doredig:

"Ni all fy mhobl, wedi ymrannu ac yn ddiwedifar, fyth ailadeiladu Jerwsalem".

Y cysegr yn Eglwys Gadeiriol Babyddol Riga

Man cychwyn

Ysbrydolwyd y myfyrdod hwn gan Chemin Neuf. <http://www.chemin-neuf.org/>

Cymuned ryngwladol Babyddol yw Chemin Neuf gyda galwedigaeth eciwmenaidd sydd wedi bod yn bresennol yn Latfia ers y 2000au cynnar.

Mae aelodau Pabyddol a Lutheraidd yn profi llawenydd y 'bywyd cyffredin' yng Nghrist, sef "croesawu, caru, gwasanaethu, gweddïo a

thystiolaethu gyda Christnogion o draddodiadau amrywiol". Maen nhw hefyd yn profi'r boen o ddiffyg undod: "Ni all y byd gredu ein bod yn ddisgyblion Iesu pan na allwn dderbyn ynghyd gorff a gwaed Crist". Fel arwydd o'r rhaniad hwn, maen nhw'n rhoi plât a chwpan gwag ar yr allor yn ystod y weddi hwyrol.

Cwestiynau

- Beth mae'n ei olygu i fod yn 'un yng Nghrist'?
- Sut mae bod yn 'un yng Nghrist' ein helpu i oresgyn y rhagfarnau sydd wedi eu hachosi gan ganrifoedd o ymrannu ymhlith Cristnogion ar ein hynsoedd hunain yn ogystal ag ar dir mawr Ewrop?

Gweddi

Arglwydd Iesu, Arglwydd cyfanrwydd, mae dy weddi am undod ymhlith dy ddisgyblion wedi syrthio ar glustiau byddar a chalonnau caled.

Maddau i ni ein clustiau byddar, caeedig, maddau i ni ein calonnau caled sy'n cynnal amheuaeth, rhagfarn a rhaniad:

maddau i ni ein cenhadaeth doredig.

Agor ein calonnau, ein llygaid a'n meddyliau i'th gariad a'th wirionedd o fewn yr holl bobl Gristnogol a chryfha ynom y penderfyniad i weithio er mwyn adfer undod dy Eglwys a'th greadigaeth er gogoniant i'th enw. Amen

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Gosodwch gwpan a phlât cymun yn ganolog yn eich man addoli.
- Cynhaliwch bryd o fwyd ar gyfer y gymuned ehangach.
- Gwyn eu byd y rhai addfwyn – Ym Mrasil mae cymuned Quilombola yn byw'n addfwyn ar y ddaear. Ewch i 'Mynd a gwneud' i ddysgu o'u stori.

Jeremiah 31:10-13

They shall come and sing aloud.

Psalms 122

Pray for the peace of Jerusalem.

1 John 4:16b-21

Those who abide in love, abide in God.

John 17:20-23

That they may become completely one.

Reflection

'That they may become completely one'

You weep for your faith, for few come to your festivals; churches are desolate; priests groan.

This, you say, is a second exile. "Our retrograde God will restore his people, as he restored Israel."

Hear the word of the Lord, as you sugar-coat doctrine, water-down liturgy in the futile pursuit of a fractured mission:

"My people divided and unrepentant shall never rebuild Jerusalem".

The Sanctuary in Riga's Roman Catholic Cathedral

Starting Point

This reflection is inspired by Chemin Neuf.

<http://www.chemin-neuf.org/>

Chemin Neuf is an international Catholic community with an ecumenical vocation that has been present in Latvia since the early 2000s.

Catholic and Lutheran members experience the joy of the 'common life' in Christ which is "to welcome, love, serve, pray and witness with

Christians from diverse traditions". They also experience the pain of disunity: "the world cannot believe that we are Jesus' disciples when we cannot receive together the body and blood of Christ." As a sign of this division, they place an empty paten and chalice on the altar during evening prayer.

Questions

- What does it mean to you to be 'one in Christ'?
- How does being 'one in Christ' help us to overcome the prejudices caused by centuries of division amongst Christians in our own islands as well as in mainland Europe?

Prayer

Lord Jesus, Lord of wholeness, your prayer for unity amongst your disciples has fallen on closed ears and on hard hearts.

Forgive us our closed ears, forgive us our hard hearts which perpetuate suspicion, prejudice and division:

forgive us our fractured mission.

Open our hearts, eyes and minds to your love and truth within all Christian people and strengthen in us the resolve to work to restore the unity of your Church and your creation to the glory of your name. Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Place a communion cup and plate centrally in your place of worship.
- Host a meal for the wider community.
- Blessed are the meek – in Brazil the Quilombola community are living meekly on the earth. Visit Go and Do to learn from their story.

Yn draddodiadol, cedwir yr Wythnos Weddi am Undeb Cristnogol o 18-25 Ionawr (wyth niwrnod Pedr a Phaul). Fodd bynnag, bydd rhai grwpiau yn dewis amserau eraill o'r flwyddyn, yn enwedig oddeutu'r Pentecost, sy'n wyl symbolaidd o safbwynt undod yr eglwys. Penderfynwch chwi, gan gymryd sylw o ffactorau lleol. I ganiatáu eu defnyddio ar unrhyw adeg o'r flwyddyn, nodir y defnyddiau ar gyfer y Dyddiau â'r rhifau 1-8.

Gallwch dynnu allan y drefn gwasanaeth yng nghanol y daflen a'i llungopïo, os mynnwch. Neu gallwch lawrlwytho'r holl adnoddau oddi ar wefan CTBI, ac y mae croeso i chwi eu golygu a'u haddasu at ddefnydd lleol. Cydnabyddwch, os gwelwch yn dda, mai ffynhonnell y deunydd yw Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon, adnoddau at yr Wythnos Weddi am Undeb Cristnogol.

~ ~ ~ ~ ~

The Week of Prayer for Christian Unity is traditionally observed from 18th to 25th January (the octave of St Peter and St Paul). However, some groups choose other times of the year, particularly around Pentecost which is a symbolic date for the unity of the church. Do make your own decision, taking local factors into account. To allow for use at any time in the year, the Days material uses the notation 1-8.

The order of service in the centre of the pamphlet can be pulled out and photocopied if you wish. Alternatively, all resources can be downloaded from the CTBI website and you are welcome to further edit or adapt them for local use. Please acknowledge the source of material as Churches Together in Britain and Ireland, Week of Prayer for Christian Unity resources.

Trefn Gwasanaeth Addoliad Eciwmenaidd
Ecumenical worship service order

© Ysgrifennydd Cyffredinol Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon

© Churches Together in Britain and Ireland

I. Y Dod Ynghyd

Emyn Gorymdeithiol   *Sefyll*

Bydd y rhai sy'n arwain y dathliad yn dod i mewn a gallant gario Beibl, golau a halen.

Geiriau o groeso

Arweinydd Gyfeillion annwyl yng Nghrist, daethom ynghyd yn y gwasanaeth hwn o weddi am undod, i ddiolch i Dduw am urddas ein galwedigaeth Gristnogol, a ddisgrifir gan eiriau Sant Pedr: "*Onid yr ydych chiwi yn hil etholedig, yn offeiriadaeth frenhinol, yn genedl sanctaidd, yn bobl o'r eiddo Duw ei hun, i hysbysu gweithredoedd ardderchog yr Un a'ch galwodd chiwi allan o dywyllwch i'w ryfeddol oleuni ef*". Gweddiwn eleni gyda Christnogion Latfia, sydd wedi paratoi'r gwasanaeth hwn, yn y gobaith y byddwn yn gallu tyfu yn ein cymundeb a'n Harglwydd Iesu Grist a chyda'n holl frodyr a'n chworiorydd.

Gellir hefyd gynnig croeso anffurfiol.

II. Gweddïau am yr Ysbryd Glân

Arweinydd Ysbryd Glân, rhodd y Tad trwy ei Fab, Iesu Grist, preswylia ym mhawb ohonom, agor ein calonnau a chynorthwya ni i wrando ar dy air.

Pawb Ysbryd Glân, tyrd arnom..

Arweinydd Ysbryd Glân, Cariad Dwyfol, ffynhonnell undod a sancteiddrwydd, dangos i ni gariad Duw.

Pawb Ysbryd Glân, tyrd arnom..

Arweinydd Ysbryd Glân, Tân Cariad, pura ni, diddyma bob rhaniadau yn ein calonnau, yn ein cymunedau ac yn y byd, ac felly ein gwneud ni'n un yn enw Iesu.

Pawb Ysbryd Glân, tyrd arnom..

Arweinydd Ysbryd Glân, cryfhau ein ffydd yn Iesu, yn wirioneddol ddwyfol ac yn

wirioneddol ddynol, a gariodd ein pechodau o ymraniad i'r Groes a'n dwyn i gymundeb trwy ei Atgyfodiad.

Pawb Ysbryd Glân, tyrd arnom.

Arweinydd Dad, Mab ac Ysbryd Glân, preswylia ynom ni fel y gallwn ddod yn gymundeb o gariad a sancteiddrwydd. Gwna ni'n un ynot ti, sy'n byw ac yn teyrnasu'n dragwyddol.

Pawb Amen.

Cân o Foliant

III. Gweddïau Cymod

Eistedd

Arweinydd Mae Duw yn ein gwahodd ni i gymod a sancteiddrwydd. Gadewch i ni droi ein meddyliau, ein calonnau a'n cyrff i dderbyn gras cymod ar y ffordd i sancteiddrwydd.

Distawrwydd

Arweinydd Arglwydd, lluniaist ni ar dy ddelw dy hun. Maddau i ni pan na fyddwn yn anrhydeddu dy ddelwedd di ynom ni a'r byd a roddaist i ni. *Kyrie eleison. (Gellir ei ganu)*

Pawb Kyrie eleison.

Arweinydd Iesu, rwyt ti'n ein gwahodd i fod yn berffaith fel y mae ein Tad nefol yn berffaith. Maddau i ni pan fyddwn yn methu â bod yn sanctaidd, i fod yn bobl gywir ac i barchu hawliau dynol ac urddas. *Christe eleison.*

Pawb Christe eleison.

Arweinydd Arglwydd bywyd, nid marwolaeth o heddwch, nid rhyfel o oleuni, nid tywyllwch maddau i ni pan ddeuwn yn offerynnau rhyfel, marwolaeth ac anghyfiawnder ac yn methu ag adeiladu cymuned o gariad. *Kyrie eleison.*

Pawb Kyrie eleison.

I. Gathering

Processional Hymn *Stand*

Those leading the celebration enter and may carry a Bible, light and salt.

Words of welcome

Leader Dear friends in Christ, we gather together in this service of prayer for unity, to thank God for the dignity of our Christian vocation, described in the words of St. Peter: “*You are a chosen race, a royal priesthood, a holy nation, God’s own people, in order that you may proclaim the mighty acts of him who called you out of darkness into his marvellous light*”. We pray this year with the Christians of Latvia, who have prepared this service in the hope that we may grow in our communion with our Lord Jesus Christ and with all our brothers and sisters.

An informal welcome may also be offered.

II. Prayers for the Holy Spirit

Leader Holy Spirit,
gift of the Father through his Son,
Jesus Christ,
dwell in us all, open our hearts
and help us to listen to your voice.

All Holy Spirit, come upon us.

Leader Holy Spirit, Divine Love,
source of unity and holiness,
show us the love of God.

All Holy Spirit, come upon us.

Leader Holy Spirit, Fire of Love,
purify us, removing all divisions
in our hearts, in our communities and in
the world,
and so make us one in Jesus’ name.

All Holy Spirit, come upon us.

Leader Holy Spirit,
strengthen our faith in Jesus,
truly divine and truly human,

who carried our sins of division to the
Cross and brought us to communion in
his Resurrection.

All Holy Spirit, come upon us.

Leader Father, Son and Holy Spirit,
dwell in us
that we may become a communion of love
and holiness.
Make us one in you,
who lives and reigns for ever and ever.

All Amen.

Song of Praise

III. Prayers of Reconciliation

Sit

Leader God invites us to reconciliation and
holiness. Let us turn our minds, hearts and
bodies to receive the grace of reconciliation
on the way to holiness.

Silence

Leader Lord, you created us in your own image.
Forgive us when we do not honour your
image in us and the world that you gave us.
Kyrie eleison. (This may be sung)

All Kyrie eleison.

Leader Jesus, you invite us to be perfect
as our heavenly Father is perfect.
Forgive us when we fail to be holy,
to be people of integrity
and to respect human rights and dignity.
Christe eleison.

All Christe eleison.

Leader Lord of life, not of death
of peace, not of war
of light, not of darkness
forgive us when we become instruments of
war, death and injustice
and fail to build a community of love.
Kyrie eleison.

All Kyrie eleison.

Arweinydd Drugarog Dduw,
llanw ni â'th ras a'th sancteiddrwydd.
Gwna ni'n apostolion cariad ble bynnag
yr awn.
Gweddiwn hyn trwy Grist,
ein Harglwydd.

Pawb Amen.

IV. Cyhoeddi Gair Duw

Arweinydd Mae Gair Duw y byddwn yn ei glywed yn
ffrwydrad o gariad yn ein bywydau.
Gwrandewch a byddwch fyw!

Pawb Diolch a fo i Dduw.

Eseia 55:1-3

Dewch i'r dyfroedd,
bob un y mae syched arno;
dewch, er eich bod heb arian;
prynwch a bwyteuach.
Dewch, prynwch win a llaeth,
heb arian a heb dâl.
Pam y gwariwch arian am yr hyn nad yw'n fara,
a llafurio am yr hyn nad yw'n digoni?
Gwrandewch arnaf yn astud, a chewch fwyta'r hyn
sydd dda,
a mwynhau danteithion.
Gwrandewch arnaf, dewch ataf;
clywch, a byddwch fyw.
Gwnaf â chwi gyfamod tragwyddol,
fy ffyddlondeb sicr i Ddafydd.

Darllenydd Gwrandewch a byddwch fyw!

Pawb Diolch a fo i Dduw.

Salm 145:8-9, 15-16, 17-18

Darllenydd Bendithiaf dy enw'n dragwyddol.

Pawb Bendithiaf dy enw'n dragwyddol.

Darllenydd Graslun a thrugarog yw'r Arglwydd,
araf i ddigio, a llawn ffyddlondeb.
Y mae'r Arglwydd yn dda wrth bawb,
ac y mae ei drugaredd tuag at ei
holl waith.

Pawb Bendithiaf dy enw'n dragwyddol.

Darllenydd Try llygaid pawb mewn gobraith atat ti,
ac fe roi iddynt eu bwyd yn ei bryd;
y mae dy law yn agored,
ac yr wyt yn diwallu popeth byw yn
ôl d'ewyllys.

Pawb Bendithiaf dy enw'n dragwyddol.

Darllenydd Y mae'r Arglwydd yn gyfiawn yn ei
holl ffyrdd
Ac yn ffyddlon yn ei holl weithredoedd.
Y mae'r Arglwydd yn agos at bawb sy'n
galw arno,
at bawb sy'n galw arno mewn gwirionedd.

Pawb Bendithiaf dy enw'n dragwyddol.

1 Pedr 2:9-10

Ond yr ydych chi yn hil etholedig, yn offeiriadaeth
frenhinol, yn genedl sanctaidd, yn bobl o'r eiddo Duw
ei hun, i hysbysu gweithredoedd ardderchog yr Un a'ch
galwodd chi allan o dywyllwch i'w ryfeddol oleuni ef.
¹⁰A chi gynt heb fod yn bobl,
yr ydych yn awr yn bobl Dduw;
a chi gynt heb dderbyn trugaredd,
yr ydych yn awr yn rhai a dderbyniodd drugaredd.

Darllenydd Gwrandewch a byddwch fyw!

Pawb Diolch a fo i Dduw.

Gellir canu emyn

Mathew 5:1-16

Pan welodd Iesu y tyrfaoedd, aeth i fyny'r mynydd,
ac wedi iddo eistedd i lawr daeth ei ddisgyblion ato.
Dechreuodd eu hannerch a'u dysgu fel hyn:

'Gwyn eu byd y rhai sy'n dlodion yn yr ysbryd, oherwydd
eiddynt hwy yw teyrnas nefoedd.

³Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru, oherwydd cânt hwy eu
cysuro.

⁴Gwyn eu byd y rhai addfwyn, oherwydd cânt hwy
etifeddu'r ddaear.

⁵Gwyn eu byd y rhai sy'n newynu a sychedu am gyfi
awnder, oherwydd cânt hwy eu digon.

⁶Gwyn eu byd y rhai trugarog, oherwydd cânt hwy
dderbyn trugaredd.

⁷Gwyn eu byd y rhai pur eu calon, oherwydd cânt hwy
weld Duw.

⁸Gwyn eu byd y rhai pur eu calon, oherwydd cânt hwy
weld Duw.

Leader Merciful God,
fill us with your grace and holiness.
Make us apostles of love wherever we go.
This we pray through Christ, our Lord.

All Amen.

IV. Proclamation of the Word of God

Leader The Word of God that we will hear is an
explosion of love in our lives.
Listen and you will live!

All Thanks be to God.

Isaiah 55:1-3 (NRSV)

Ho, everyone who thirsts,
come to the waters;
and you that have no money,
come, buy and eat!
Come, buy wine and milk
without money and without price.
²Why do you spend your money for that which is
not bread,
and your labour for that which does not satisfy?
Listen carefully to me, and eat what is good,
and delight yourselves in rich food.
³Incline your ear, and come to me;
listen, so that you may live.
I will make with you an everlasting covenant,
my steadfast, sure love for David.

Reader Listen and you will live!

All Thanks be to God.

Psalms 145:8-9, 15-16, 17-18

Reader I will bless your name for ever and ever.

All I will bless your name for ever and ever.

Reader The Lord is gracious and merciful,
slow to anger and abounding in
steadfast love.
The Lord is good to all,
and his compassion is over all that he
has made.

All I will bless your name for ever and ever.

Reader The eyes of all look to you,
and you give them their food in due season.
You open your hand,
satisfying the desire of every living thing.

All I will bless your name for ever and ever.

Reader The Lord is just in all his ways,
and kind in all his doings.
The Lord is near to all who call on him,
to all who call on him in truth.

All I will bless your name for ever and ever.

1 Peter 2:9-10 (NRSV)

But you are a chosen race, a royal priesthood, a holy
nation, God's own people, in order that you may
proclaim the mighty acts of him who called you out of
darkness into his marvellous light.

¹⁰Once you were not a people,
but now you are God's people;
once you had not received mercy,
but now you have received mercy.

Reader Listen and you will live!

All Thanks be to God.

A Hymn may be sung

Matthew 5:1-16 (NRSV)

When Jesus saw the crowds, he went up the mountain;
and after he sat down, his disciples came to him. Then
he began to speak, and taught them, saying:

³Blessed are the poor in spirit, for theirs is the kingdom
of heaven.

⁴Blessed are those who mourn, for they will be
comforted.

⁵Blessed are the meek, for they will inherit the earth.

⁶Blessed are those who hunger and thirst for
righteousness, for they will be filled.

⁷Blessed are the merciful, for they will receive mercy.

⁸Blessed are the pure in heart, for they will see God.

⁹Gwyn eu byd y tangnefeddwyr, oherwydd cânt hwy eu galw'n blant i Dduw.

¹⁰Gwyn eu byd y rhai a erlidiwyd yn achos cyfiawnder, oherwydd eiddynt hwy yw teyrnas nefoedd.

¹¹Gwyn eich byd pan fydd pobl yn eich gwaradwyddo a'ch erlid, ac yn dweud pob math o ddrygair celwyddog yn eich erbyn, o'm hachos i.

¹²Llawenhewch a gorfoleddwch, oherwydd y mae eich gwobr yn fawr yn y nefoedd; felly yn wir yr erlidiwyd y proffwydi oedd o'ch blaen chwi.

¹³Chwi yw halen y ddaear; ond os cyll yr halen ei flas, â pha beth yr helltir ef? Nid yw'n dda i ddim bellach ond i'w luchio allan a'i sathru dan draed.

¹⁴Chwi yw goleuni'r byd. Ni ellir cuddio dinas a osodir ar fryn. ¹⁵Ac nid oes neb yn goleuo kannwyll ac yn ei rhoi dan lestr, ond yn hytrach ar ganhwylbren, a bydd yn rhoi golau i bawb sydd yn y tŷ. ¹⁶Felly boed i'ch goleuni chwithau lewyrchu gerbron eraill, er mwyn iddynt weld eich gweithredoedd da chwi a gogoneddu eich Tad, yr hwn sydd yn y nefoedd.

Darllenydd Gwrandewch a byddwch fyw!

Pawb Diolch a fo i Dduw.

Pregeth/Homili

Emyn

V. Gweithred o Ymrwymiad i fod yn Halen a Goleuni

Bydd yr Arweinydd wedyn yn rhoi'r gwahoddiad canlynol i'r gynulleidfa:

Rydym wedi gwrandao ar Air Sanctaidd Duw yr hwn a anrhydeddwn ac a drysorwn,
Byddwn yn cario'r Gair hwn allan i'r byd,
Oherwydd yr ydym ynghlwm wrth un genhadaeth,
I fod yn Halen y Ddaear, i fod yn Oleuni'r Byd,
Ac i gyhoeddi gw eithredoedd ardderchog yr Arglwydd.

Fel arwydd o'r genhadaeth gyffredinol hon yr ydym yn rhan ohoni, gwahoddwn chi i ddod ymlaen i oleuo kannwyll unigol o'r un fflam hon.
Bydd y rhain yn aros ynghyn tan ar ôl y gwasanaeth.

Wrth i chi ddychwelyd i'ch sedd, gwahoddwn chi i flasu'r mymryn lleiaf o halen ac i fyfyrto ar eiriau ein Harglwydd, a'n cymharodd ni i halen y ddaear.

VI. Gweddïau gobaith

Arweinydd Fel plant mabwysiedig Duw, yn ymwybodol o'n galwad i genhadu, gadewch i ni ddyrchafu ein gweddïau a chadarnhau ein dymuniad i fod yn bobl sanctaidd Duw.

Distawrwydd

Arweinydd Dduw Grasol, Trawsffurfia ein calonnau, ein teuluoedd, ein cymunedau a'n cymdeithas.

Pawb Gwna dy holl bobl yn sanctaidd a'u gwneud yn un yng Nghrist.

Arweinydd Ddŵr bywiol, torra'r syched sy'n bodoli yn ein cymdeithas, y syched am urddas, am gariad, am gymunedeb a sancteiddrwydd.

Pawb Gwna dy holl bobl yn sanctaidd a'u gwneud yn un yng Nghrist.

Arweinydd Ysbryd Glân, Ysbryd llawenydd a hedd, iachâ'r ymraniadau sy'n cael eu hachosi gan ein camddefnydd o rym ac arian, a chymoda ni ar draws wahanol ddiwyllïannau ac ieithoedd. Una ni fel plant Duw.

Pawb Gwna dy holl bobl yn sanctaidd a'u gwneud yn un yng Nghrist.

Arweinydd Drindod o gariad, arwain ni allan o dywyllwch i mewn i'th oleuni rhyfeddol.

Pawb Gwna dy holl bobl yn sanctaidd a'u gwneud yn un yng Nghrist.

Arweinydd Arglwydd Iesu Grist, cawsom ein gwneud yn un â thi mewn bedydd ac felly unwn ein gweddïau â'th rai di yn y geiriau a ddysgaist i ni.

Pawb Gweddi'r Arglwydd

⁹Blessed are the peacemakers, for they will be called children of God.

¹⁰Blessed are those who are persecuted for righteousness' sake, for theirs is the kingdom of heaven.

¹¹Blessed are you when people revile you and persecute you and utter all kinds of evil against you falsely on my account. ¹²Rejoice and be glad, for your reward is great in heaven, for in the same way they persecuted the prophets who were before you.

¹³You are the salt of the earth; but if salt has lost its taste, how can its saltiness be restored? It is no longer good for anything, but is thrown out and trampled under foot.

¹⁴You are the light of the world. A city built on a hill cannot be hidden. ¹⁵No one after lighting a lamp puts it under the bushel basket, but on the lampstand, and it gives light to all in the house. ¹⁶In the same way, let your light shine before others, so that they may see your good works and give glory to your Father in heaven.

Reader Listen and you will live!

All Thanks be to God.

Sermon/Homily

Hymn

V. An Act of Commitment to Be Salt and Light

The Leader then makes the following invitation to the congregation:

We have listened to the Holy Word of God which we honour and treasure,
We will carry this Word out into the world,
For we are joined in one mission,
To be Salt of the Earth, to be Light to the World,
And to proclaim the Lord's mighty acts.

As a sign of this common mission in which we share, we invite you to come forward to light an individual candle from this one flame. These will remain lit until after the service.

As you return to your seat, we invite you to taste a small pinch of salt and to reflect upon the words of our Lord, who compared us to the salt of the earth.

VI. Prayers of hope

Leader As God's adopted children, aware of our call to mission, let us raise our prayers and affirm our desire to be a holy people of God.

Silence

Leader Gracious God, transform our hearts, our families, our communities and our society.

All Make all your people holy and one in Christ.

Leader Water of life, quench the thirst that exists in our society, the thirst for dignity, for love, for communion and holiness.

All Make all your people holy and one in Christ.

Leader Holy Spirit, Spirit of joy and peace, heal the divisions caused by our misuse of power and money, and reconcile us across different cultures and languages. Unite us as God's children.

All Make all your people holy and one in Christ.

Leader Trinity of love, lead us out of darkness into your marvellous light.

All Make all your people holy and one in Christ.

Leader Lord Jesus Christ, we are made one with you in baptism and therefore we unite our prayers to yours in the words you taught us.

All The Lord's Prayer

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
 sancteiddier dy enw.
 Deled dy deyrnas,
 gwneler dy ewyllys,
 megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
 Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol,
 a maddau i ni ein dyledion,
 fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
 Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni
 rhag drwg.
 Canys eiddot Ti yw y deyrnas, a'r nerth, a'r gogoniant,
 yn oes oesoedd. Amen.

Mūsu Tēvs debesīs!
 Svētīts lai top Tavs vārds.
 Lai nāk Tava valstība.
 Tavs prāts lai notiek kā debesīs, tā arī virs zemes.
 Mūsu dienīšķo maizi dod mums šodien.
 Un piedod mums mūsu parādus,
 Kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem.
 Un neieved mūs kārdināšanā.
 Bet atpestī mūs no ļauna.
 [Jo Tev pieder valstība, spēks un gods mūžīgi.]
 Āmen.

VII. Bendith ac Ymadael

Arweinydd Bendith Duw Hollalluog,
 Tad, Mab ac Ysbryd Glân,
 sy'n bendithio'r rhai sy'n dlodion,
     y rhai sy'n galaru,
     y rhai addfwyn,
     y rhai trugarog,
     y rhai pur eu calon,
     y tangnefeddwyr,
     a'r rhai sy'n cael eu herlid,
 a fo arnoch ac aros gyda chi yn wastad

Pawb Amen.

Emyn

Arweinydd Byddwch yn halen y ddaear, byddwch yn
 oleuni i'r byd.
 Tangnefedd yr Arglwydd a fo gyda chi
 bob amser.

Pawb A chyda'th ysbryd dithau.

Arweinydd Gadewch i ni gynnig arwydd o heddwch
 i'n gilydd.

Dyfyniadau o Y Beibl Cymraeg Newydd © wedi.eu defnyddio trwy
 ganiatad, Y Gymdeithas Feiblaidd Frytanaid a Thramor 2004, 1988

Our Father in heaven,
 hallowed be your name,
 your kingdom come,
 your will be done,
 on earth as in heaven.
 Give us today our daily bread.
 Forgive us our sins as we forgive those who sin
 against us.
 Save us from the time of trial, and deliver us from evil.
 For the kingdom, the power, and the glory are yours,
 now and forever. Amen.

Mūsu Tēvs debesīs!
 Svētīts lai top Tavs vārds.
 Lai nāk Tava valstība.
 Tavs prāts lai notiek kā debesīs, tā arī virs zemes.
 Mūsu dienīšķo maizi dod mums šodien.
 Un piedod mums mūsu parādus,
 Kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem.
 Un neieved mūs kārdināšanā.
 Bet atpestī mūs no ļauna.
 [Jo Tev pieder valstība, spēks un gods mūžīgi.]
 Āmen.

VII. Blessing and Dismissal

Leader The blessing of God Almighty,
 Father, Son and Holy Spirit,
 who blesses the poor,
     those who mourn,
     the meek,
     the merciful,
     the pure in heart,
     the peacemakers,
     and the persecuted,
 be upon you and remain with you always.

All Amen.

Hymn

Leader Be salt of the earth, be light to the world.
 The peace of the Lord be with you always.

All And with your spirit.

Leader Let us offer one another a sign of peace.

Bible verses from the New Revised Standard Version Bible: Anglicized
 Edition, copyright 1989, 1995, Division of Christian Education of the
 National Council of the Churches of Christ in the United States of
 America. Used by permission. All rights reserved.

Cydnabyddiaethau

Awduron Wythnos Weddi am Undod Cristnogol CTBI

Bob blwyddyn mae Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon (CTBI) yn cydweithio â nifer o wahanol awduron o fewn y pedair gwlad i gynhyrchu'r deunyddiau hyn ar eich cyfer. Er mwyn cydnabod y cydweithio hwn, rydym wedi rhestru isod y cydweithwyr sydd wedi ein helpu i gyflawni'r dasg hon ar gyfer 2016:

Yr Hybarch Ddr Tim Stratford	-	Llywydd grŵp awduron Wythnos Weddi am Undod Cristnogol CTBI ac Archddiacon Caerlŷr
Parchg Peter Colwell	-	Is-ysgrifennydd Cyffredinol, CTBI
Y Parchg Ddr Dr David Cornick	-	Ysgrifennydd Cyffredinol Churches Together in England (CTE)
Y Parchg Ganon Gwynn ap Gwilym	-	Ymgynghorydd yr Esgobion ar Faterion Eglwysig, Yr Eglwys yng Nghymru
Ruth Harvey	-	Ymgynghorydd a Hwylusydd Shoreline Conversations ac aelod o Gymuned Iona
Jenny Sheehan	-	Comisiynydd Pregethu Lleyg, Synod y De, yr Eglwys Ddiwygiedig Unedig
Wendy Young	-	Swyddog Adnoddau Eglwysig, Cymorth Cristnogol

~ ~ • ~ ~

Acknowledgements

CTBI WPCU 2016 Writers

Each year Churches Together in Britain and Ireland (CTBI) works in collaboration with various writers from within the four nations to produce these materials for your use. In acknowledgment of this collaboration we have listed below the colleagues who have helped us accomplish this task for 2016:

The Venerable Dr Tim Stratford	-	Moderator of the CTBI WPCU writers group and Archdeacon of Leicester.
Revd Peter Colwell	-	Deputy General Secretary, CTBI
Revd Dr David Cornick	-	General Secretary of Churches Together in England (CTE)
The Revd Canon Gwynn ap Gwilym	-	Bishops' Advisor for Church Affairs, Church in Wales
Ruth Harvey	-	Consultant and Facilitator of Shoreline Conversations and member of the Iona Community
Jenny Sheehan	-	Lay Preaching Commissioner, URC Southern Synod
Wendy Young	-	Church Resources Officer, Christian Aid

~ ~ • ~ ~

Clodrestr Ffotograffau (Ile nas darperir gan y grŵp awduron) / Photo credits (where not provided by the writers group)

p2: krheesy (www.flickr.com/photos/129440207@N08/17207981461/)

p5: krheesy (www.flickr.com/photos/129440207@N08/17207981461/)

p6/7: James Emery (www.flickr.com/photos/emeryjl/520147887/)

p8/9: Jimmy and Sasha Reade (www.flickr.com/photos/readephotography/6072431417/)

p10/11: Holy Trinity Brompton

p12: Quinn Dombrowski (www.flickr.com/photos/quinnanya/3118334784/)

p22/23: Holy Trinity Brompton

p24/25: Holy Trinity Brompton

p28/29: Richard Gillin (www.flickr.com/photos/photoverulam/8610605877/)

p30/31: Moreno Berti (www.flickr.com/photos/morenoberti/9601187936/)

p32: Tim Sackton (www.flickr.com/photos/sackton/7086073585/)

Genesis 17:1-8

Ac ni'th enwir di mwyach yn Abram, ond yn Abraham, gan imi dy wneud yn dad i lu o genhedloedd.

Salm 145:8-12

Graslon a thrugarog yw'r Arglwydd, araf i ddigio a llawn ffyddlondeb.

Rhufeiniaid 10:14-15

Sut y maent i gredu yn rhywun nad ydynt wedi ei glywed?

Mathew 13:3-9

A syrthiodd hadau eraill ar dir da.

Myfyrdod**Geiriau**

Offeiriadon Babel, caiff eich geiriau eu lansio fel taflegrau o'ch pulpudau i gyfiawnhau eich safbwynt a pham na allwch chi o ran cydwybod ddim ond cytuno i anghytuno.

Geiriau, geiriau, geiriau, cynnil, sarffaid, eu cregyn gwenwynig yn mygu'r hadau yn y pridd hadau un Gair Teyrnas Dduw.

Y groes ar safle Eglwys Sant Meinhard, yn Ikskile

Man cychwyn**Myfyrdodau wedi eu hysbrydoli gan Gynhyrchwyr 'Vertikale', rhaglen Gristnogol fore Sul ar deledu Latfia.**

Maen nhw wedi dysgu "mai dim ond pan fyddwn ni'n cydnabod Cristnogion fel brodyr a chworydd i ni y gallwn ni fentro mynd â Gair Duw i'r manau cyhoeddus."

Mae geiriau'n gorlifo ein bywydau: wrth sgwrsio, ar y teledu, radio a chyfryngau cymdeithasol. Mae grym yn y geiriau hyn i adeiladu ac i daro i lawr. Gall rhan fawr o'r môr hwn o eiriau ymddangos yn ddiystyr:

dargyfeirio yn hytrach na maethu. Fe allai'r môr hwn ein boddi, lle nad oes llawer o ystyr i afael ynddo. Ond mae'r Gair sy'n achub, yr ydym wedi ei glywed, wedi cael ei dafllu atom fel rhaff achub. Mae'n ein galw ni i gymunedeb, ac yn ein tynnu ni i undod gyda phobl eraill sydd wedi clywed hynny hefyd. Unwaith doedden ni ddim yn bobl, ond yn awr rydyn ni'n bobl offeiriadol Duw.

Cwestiynau

- Ym mha ffyrdd y mae eich agweddau tuag at draddodiadau Cristnogol eraill yn llesteirio cyhoeddi'r Efengyl?
- Pwy sy'n clywed gair bywyd oddi ar ein gwefusau?

Gweddi

Arglwydd Iesu,
y Gair a wnaed yn gnawd ac a
anfonwyd i fyw i'n plith,
Gair y gwirionedd, o gariad,
o lawenydd,
Gair tosturi, o dderbyniad, o undod.

Maddau i ni ein meddyliu
a'n geiriau negyddol,
beirniadol, niweidiol

ac ymrannol.
Ysbrydola ni â'th Ysbryd
a rho i ni'r undod hwnnw fydd yn
ein grymuso
i lefaru geiriau o lawenydd,
derbyniad ac o gymod.
Gwna ni'n bobl fywiog, offeiriadol
yn ein cymunedau,
er gogoniant i ti. Amen.

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Dewiswch ddarllen Efengyl Ioan gyda'ch gilydd fel eglwysi.
- Cynhaliwch noson farddoniaeth ar gyfer eich cymuned leol.
- Gwyn eu byd y rhai a erlidwyd - weithiau mae angen clywed geiriau'r rhai sy'n cael eu herlid ac mae angen i'r erlidwyr i gael eu clywed. Ewch i 'Mynd a gwneud' i glywed am y sefydliad anllwydraethol Israelaidd, Breaking the Silence.

Genesis 17:1-8

Your name shall be Abraham, the ancestor of a multitude of nations.

Psalms 145:8-12

The Lord is gracious and merciful, abounding in steadfast love.

Romans 10:14-15

How can they believe in him if they have never heard about him?

Matthew 13:3-9

But some seeds fell on fertile soil.

Reflection

Words

Priests of Babel, your words are launched like missiles from your pulpits to justify where you stand and why you cannot in conscience but agree to disagree.

Words, words, words. Subtle, serpentine, their poisonous shells stifling in the soil the seed of the one Word of the Kingdom of God.

The cross on the site of St Meinhard's Church, Ikskile

Starting Point

Reflections inspired by the Producers of *Vertikale*, a Sunday morning Christian programme on Latvian TV.

They have learnt “that only when we recognise other Christians as brothers and sisters can we dare to take God’s Word into the public space.”

Words flood our lives: in conversation, from television, radio and social media. These words have the power to build up and to knock down. Much of this ocean of words

can seem meaningless: diversion rather than nourishment. This ocean could drown us, where there is little meaning to grasp. But the saving Word we have heard has been thrown to us as a lifeline. It calls us into communion, and draws us into unity with others who have heard it too. Once we were not a people, but now we are God’s priestly people.

Questions

- In what ways do your attitudes to other Christian traditions hinder the proclamation of the Gospel?
- Who hears the word of life from our lips?

Prayer

Lord Jesus, the Word made flesh and sent to live among us, the Word of truth, of love, of joy, the Word of compassion, of acceptance, of unity.

Forgive our negative, critical, wounding and divisive thoughts

and words. Inspire us with your Spirit and give us that unity which will empower us to speak words of joy, acceptance and of reconciliation. Make us life-giving, priestly people in our communities, to your glory. Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Choose to read the Gospel of John together as churches.
- Hold a poetry evening for your local community.
- Blessed are the persecuted – sometimes the words of the persecuted and the persecutors need to be heard. Visit the Go and Do to hear about Israeli NGO, Breaking the Silence.

Archesgob Caergaint, Justin Welby, gyda'r Cardinal Vincent Nichols yng Nghynhadledd Arweinyddiaeth 2015

Genesis 37:5-8

Gwrandewch, dyma'r freuddwyd a gefais.

Salm 98

Canwch i'r Arglwydd gân newydd, oherwydd gwnaeth ryfeddodau.

Rhufeiniaid 12: 9-13

Byddwch wresog yn eich serch at eich gilydd fel cymdeithas.

Ioan 21:25

Ni byddai'r byd, i'm tyb i, yn ddigon mawr i ddal y llyfrau fyddai'n cael eu hysgrifennu.

Myfyrdod

Breuddwyd Joseff

Breuddwyd am ddarostyngiad, Wedi ei throï'n stori o gymod gyda brodyr dioddefus mewn moment o ras,

yn rhagarwydd o'r freuddwyd: "a hwythau felly wedi eu dwyn i undod perffaith"; brodyr a chwiorydd wedi dieithrio yn cymodi mewn gweddi a chenhadaeth.

Mae hyn, fe wyddoch, yn siŵr o fod yn iawn.

Mae ymraniad yn niweidio, mae ymryson yn andwyo;

a does, hyd yn oed yn eich athrawiaethau dadleuol, ddim sy'n sôn am rwyg yn y nefoedd.

Adfeillion Eglwys Sant Meinhard, Ikskile, yr adeilad carreg cyntaf yn Latfia

Man cychwyn

Myfyrdodau gan olygyddion y cyfnodolyn ecwmenaidd 'Kas Mus Vieno?' ('beth sy'n ein huno?') a sefydlwyd yn 2005 fel ymateb i ddiffyg undod.

Mae diffyg undod Cristnogol yn niweidiol. Mae eglwysi'n dioddef oherwydd eu hanallu i fod yn unedig fel un teulu wrth Fwrdd yr Arglwydd. Maen nhw'n dioddef oherwydd ymgiprys ac oherwydd hanes o frwydro.

Pan yw Joseff yn rhannu ei freuddwyd gyda'i frodyr maen nhw'n adweithio gyda dicter a thrais oherwydd i'r freuddwyd awgrymu bod yn rhaid iddyn nhw ymgrymu o'i flaen. Yn yr Aifft pan fyddan nhw, yn y pen draw,

yn ymgrymu o'i flaen, maen nhw'n profi cymod a gras yn hytrach na'r diraddiad a'r amarch yr oedden nhw'n ei ofni.

Mae Iesu, fel Joseff yn y stori, yn datblygu gweledigaeth o undod i ni. Ond fel brodyr Joseff, yr ydym yn ofni'r weledigaeth pan fydd honno'n awgrymu y dylem ildio i ewyllys rhywun arall. Rydym yn ofni'r hyn y gallem ei golli. Ond mae'r weledigaeth yn ymwneud ag ennill: adennill ein brodyr a'n chwiorydd a wahanwyd oddi wrthym unwaith.

Cwestiynau

- Beth mae'n ei olygu i osod ein breuddwydion am undod Cristnogol wrth draed Crist?
- Ym mha ffyrdd mae gweledigaeth yr Arglwydd am undod yn galw'r eglwysi heddiw i adnewyddu a newid?

Gweddi

Iesu, ein Harglwydd dioddefus, mae ein rhaniadau fel eglwysi yn cymhlethu dy ddiodeffaint ac yn achosi poendod i'r rhai hynny sy'n dyheu i'th freuddwyd o undod i gael ei gwireddu.

Maddau i ni ein rhan yn yr ymrannu parhaus; rho i ni ostyngieddrwydd i glywed dy lais sy'n annog cymod yn barhaus. Ysbrydola ni i weithio'n ddiflino i fod yn un fel bo'r byd yn gallu credu yn dy enw. Amen

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Rhannwch eich breuddwydion ar gyfer eich eglwys a'r gymuned gyda phob cynulleidfa yn eich ardal chi.
- Rhannwch y breuddwydion hyn gydag arweinwyr cymunedau lleol mewn cais am newidiadau angenrheidiol er mwyn gwneud iddyn nhw ddigwydd.
- Gwyn eu byd y rhai pur eu calon – Yn India mae'r rhai sy'n cael eu hystyried yn amhur, yr anghyffyrddadwy, yn breuddwydio am adeg pan fydd pawb yn cael eu trin yn gyfartal. Ewch i 'Mynd a gwneud' i glywed stori Seema.

Archbishop of Canterbury, Justin Welby, with Cardinal Vincent Nichols at the Leadership Conference 2015

Genesis 37:5-8

Listen to this dream that I dreamed.

Psalms 98

O sing to the Lord a new song, for he has done marvellous things.

Romans 12: 9-13

Love one another with mutual affection.

John 21:25

The world itself could not contain the books that would be written.

Reflection

Joseph's dream

A dream of abasement this,
turned into a tale
of reconciliation
with suffering brothers
in a moment of grace,
foreshadowing the dream:
"that they may become
completely one";
estranged brothers and sisters
reconciled
in prayer and mission.

This, you know, must be right.
Disunity hurts,
strife cripples;
and there is even
in your debatable doctrines
nothing that speaks
of a schism in heaven.

Ruins of St Meinhard's Church, Ikskile, the first masonry building in Latvia

Starting Point

Reflections from the Editors of an Ecumenical journal *Kas Mus Vieno?* (what unites us?) founded in 2005 as a response to disunity.

Christian disunity hurts. Churches suffer from their inability to be united as one family at the Lord's Table. They suffer from rivalry and from histories of combativeness.

When Joseph shares his dream with his brothers they react with anger and violence as the dream implies they must bow down before him. In Egypt when they ultimately do bow before him they experience

reconciliation and grace rather than the abasement and dishonour they feared.

Jesus, like Joseph's story, unfolds a vision of unity to us. But like Joseph's brothers, we are fearful of the vision when it implies we submit to the will of another. We fear what we might lose. But the vision is about gain: regaining our once separated brothers and sisters.

Questions

- What does it mean to place our dreams for Christian unity at the feet of Christ?
- In what ways does the Lord's vision of unity call the churches to renewal and change today?

Prayer

Jesus, our suffering Lord,
our disunity as churches compounds
your suffering
and causes pain to those who long
for your dream of unity to
become reality.

Forgive us our part in

continuing division;
grant us humility to hear your voice
ever urging reconciliation.
Inspire us to work tirelessly
to be one
so that the world may believe
in your name.
Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Share your dreams for your church and the community with each congregation in your area.
- Share these dreams with local community leaders in a request for necessary changes to make them happen.
- Blessed are the pure in heart – in India those considered impure, the untouchables, dream of a time when all are treated equally. Visit Go and Do to hear Seema's story.

Eseia 62:6-7

Ar dy furiau di, O Jerwsalem,
gosodais wylwyr

Salm 100

Bloeddiwch mewn gorfoledd i'r Arglwydd,
yr holl ddaear.

1 Pedr 4:7b-10

Ymbwyllwch ac ymddisgyblwch i weddio.

Ioan 4:4-14

Iesu, ffynnon bywyd tragwyddol.

Myfyrdod

Gwylwyr

Dyma'r un wythnos
Pan fyddwch, wrth i chi
amgylchynu'r eglwys
â gweddi,
yn dod,
am gyfnod llawer rhy fyr,
yn un bobl.

Parhewch yn y weddi hon.

Dyfalbarhewch,
yn effro fel y gwylwyr
ar furiau Jerwsalem.

Peidiwch â bod yn dawel.
Peidiwch â gorffwys.
Peidiwch â rhoi i'r Arglwydd
unrhyw seibiant

nes, o'r diwedd, y bydd yn
eich clymu
atoch eich gilydd ac ato ei hun:
yn un bobl,
un genhadaeth,
un Duw,
fel y gall y byd greu.

Adeilion Eglwys Sant Meinhard, Ikskile,
yr adeilad carreg cyntaf yn Latfia

Man cychwyn

**Mae'r myfyrdod hwn yn codi o brofiad yn ymwneud â chapel gweddi
eciwmnaidd yng nghanol tref fechan, Madona.**

Tyfodd y chapel o ganlyniad i'r
profiad o weddio ynghyd drwy'r
Wythnos Weddi am Undod
Cristnogol. Mae'r grŵp yn
cynrychioli traddodiadau
Lutheraidd, Pabyddol ac Uniongred.
Maen nhw'n parhau i ymuno mewn
gweddi 'rownd y cloc'.

Cyn belled ag y bydd pobl Dduw
yn ymranedig, a Christnogion wedi
ymddieithrio oddi wrth ei gilydd,
rydyn ni fel Iesu yn Samaria, yn
ddieithriaid mewn gwlad estron, heb
ddiogelwch, lluniaeth na lle i
orffwys. Mae Eseia'n dweud

wrthym am weithred ardderchog yr
Arglwydd: fe osododd wylwyr
ar furiau Jerwsalem fel y gallai ei
bobl ei addoli ef mewn diogelwch
ddydd a nos.

Yn ystod yr Wythnos Weddi
bydd ein heglwysi a'n capeli'n
dod yn fannau o ddiogelwch,
o orffwys a lluniaeth i bobl i
ymuno â'i gilydd mewn gweddi.
Yr her sy'n codi o'r wythnos hon
yw creu mwy o fannau ac adegau
o weddi a amddiffynnir, oherwydd
wrth i ni weddio gyda'n gilydd, fe
fyddwn yn dod yn un bobl.

Cwestiynau

- Beth fyddai'n ei olygu i'r eglwys fod yn 'un' yn eich cymdogaeth?
- Pa mor bwysig yw hi i weddio gyda'n gilydd?

Gweddi

Arglwydd Iesu,
Gofynnaist i'th apostolion aros ar
ddihun i weddio gyda thi.
Boed i ni gynnig i'r byd fan
cysegredig ac amser sanctaidd

lle y gallwn ynddo ddod o hyd i
adfywiad a thangnefedd,
fel y byddwn trwy gyd-weddio yn
dyfnhau ein hadnabyddiaeth
ohonot ti.

Amen

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Trefnwch Ystafell Weddi 12 awr lle mae pob eglwys yn ymrwmo i un cyfnod o weddi. Diweddwch gyda chyfnod lle mae pawb yn cyd-weddio.
- Gosodwch Flwch Gweddi, nodwch goeden neu rywbeth tebyg, fel y gall y gymuned leol bostio eu gweddiâu, neu geisiadau am weddiâu, neu eu clymu yma.
- Gwyn eu byd y rhai trugarog. Mae llawer o'r ffoaduriaid o Syria sydd yn Libanus yn blant. Ewch i 'Mynd a gwneud' i gael cipolwg ar eu bywydau.

Isaiah 62:6-7

I have posted watchmen on your walls.

Psalms 100

Shout with joy to the Lord all the earth!

1 Peter 4:7b-10

Be earnest and disciplined in your prayers.

John 4:4-14

Jesus, the spring of eternal life.

Reflection

Sentinels

This is the one week when, as you encircle the church with prayer you become, all too briefly, one people.

Persist in this prayer.

Persevere, watchful as the sentinels upon the walls of Jerusalem.

Be not silent. Take no rest. Give the Lord no respite

until, at last, he binds you together and to himself: one people, one mission, one God, that the world may believe.

Ruins of St Meinhard's Church, Ikšķile, the first masonry building in Latvia

Starting Point

This reflection comes out of the experience of an ecumenical prayer chapel in the centre of the small town, Madona.

The chapel grew out of the experience of praying through the Week of Prayer for Christian Unity together. The group represents Lutheran, Catholic and Orthodox traditions. They continue to join in round the clock prayer.

As long as God's people are divided, and Christians are estranged from one another, we are like Jesus in Samaria, strangers in a foreign land, without safety, refreshment or a place of rest.

Isaiah tells us of the Lord's mighty act: he posted sentinels on the walls of Jerusalem so that his people could worship him in safety day and night.

In the Week of Prayer our churches and chapels become places of safety, rest and refreshment for people to join in prayer. The challenge from this week is to create more places and protected times of prayer, because as we pray together, we become one people.

Questions

- What would it mean for the Church to be 'one' in your locality?
- How important is it to pray together?

Prayer

Lord Jesus,
You asked your apostles to stay awake and pray with you.
May we offer the world sacred space and holy time

in which to find refreshment and peace,
so that praying together we come to know you more deeply.
Amen

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Organise a 12 hour prayer room where each church commits to one prayer slot. End with a joint time of prayer together.
- Put a prayer box, identify a tree or similar so the local community can post or tie on their prayers and requests for prayer.
- Blessed are the merciful. Many of Syria's refugees to Lebanon are children. Visit Go and do to get a glimpse into their lives.

Eseia 52:7-9

Negeswyr sy'n cyhoeddi heddwch.

Salm 126

Gwnaeth yr Arglwydd bethau mawr i ni.

Colosiaid 1:27-29

Crist yn ochr chwi, gobaith y gogoniant.

Luc 24:13-36

Onid oedd ein calonnau ar dân ynom?

Myfyrdod Y Ffordd i Undod

Rydych wedi cilio, yn ddryslyd ac wedi'ch dadrithio, oddi wrth gymundeb cymdeithas, ac wedi dewis y ffordd unig i'ch Emaus eich hunan:

taith o wahanu ac unigedd.

Pan gaiff eich llygaid eu hagog i'w adnabod ef sy'n dod yn agos ac yn teithio gyda chi,

yn esbonio i chi yr ysgrhythurau, yn bendithio ac yn torri'r bara,

fe fyddwch yn dychwelyd ar unwaith, eich calonnau'n llosgi yn och, at eich cymdeithion, wedi ymgynnull ynghyd yn Jerwsalem.

Eglwys Uniongred Rwsia, Riga

Man cychwyn

Man cychwyn: Myfyrdodau wedi eu hysbrydoli gan Latfiaid sydd wedi dod at ffydd trwy'r Cwrs Alpha ac sy'n parhau'n agored i ddysgu oddi wrth ddoniau cymunedau Cristnogol eraill a chael eu cyfoethogi ganddyn nhw. <http://www.alpha.org/>

Mae'r disgyblion sy'n gadael Jerwsalem ar eu ffordd i Emaus wedi colli eu gobaith mai Iesu oedd y Meseia, ac yn cerdded i ffordd oddi wrth eu cymuned. Mae'n daith o ymrannu ac ynysu. Ar y llaw arall wedyn, maen nhw'n dychwelyd i Jerwsalem yn llawn gobaith gyda neges yr Efengyl ar eu gwefusau. Y neges hon am yr atgyfodiad sy'n eu gyrru'n ôl i mewn

i galon y gymuned ac i mewn i gymundeb cymdeithas. Yn rhy aml mae Cristnogion yn ceisio efengylu gydag ysbryd cystadleuol, gan obeithio llenwi eu heglwysi eu hunain. Mae uchelgais yn bwysicach na'r awydd i eraill glywed neges fywiol yr Efengyl. Gwir efengyliaeth yw taith o Emaus i Jerwsalem, y daith o unigedd i undod.

Cwestiynau

- Ai dim ond esgus yw cenhadaeth dros barhau ein traddodiad arbennig ein hunain?
- Pa heriau a chyfleoedd fyddai wrth genhadu gyda'n gilydd yn ein hardaloedd?

Gweddi

Arglwydd Iesu, cydymaith cyson ar y daith
Rwy'ti wedi gwneud i'n calonnau losgi ynom,
ac wedi ein hanfon ni yn ôl ar hyd y ffordd
tuag at ein brodyr a'n chwiorydd,

gyda neges yr Efengyl ar ein gwefusau.
Helpa ni i weld bod gobaith ac ufudd-dod i dy orchmynion yn arwain bob amser at undod mwy yn achos dy bobl.
Amen

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Trefnwch bererindod o amgylch pob un o'r eglwysi yn eich ardal chi.
- Gwahoddwch y gymuned leol ar y daith gerdded honno i ymweld â'r adeiladau hyn.
- Gwyn eu byd y tangnefeddwyr. Gweddiwch dros y rhai sy'n gweithio i ddod â heddwch i'r nifer fawr o fannau neilltuol ledled y byd lle mae gwrthdaro. Ewch i 'Mynd a gwneud' i ysbrydoli'r gweddiâu hyn.

Isaiah 52:7-9

Messengers of peace.

Psalms 126

The Lord has done great things for us.

Colossians 1:27-29

Christ in you, the hope of glory!

Luke 24:13-36

Were not our hearts burning within us?

Reflection

The Road to Unity

You have withdrawn,
baffled and disillusioned,
from the communion
of fellowship,
and taken the lonely road
to your own Emmaus:

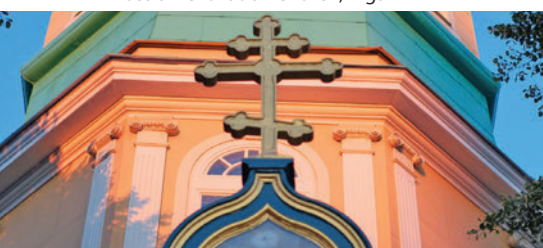
a journey of separation
and isolation.

When your eyes are opened
to recognise
him who comes near
and goes with you,

explains to you
the scriptures,
blesses
and breaks the bread,

you will return
at once,
your hearts burning within you,
to your companions, gathered
together
in Jerusalem.

Russian Orthodox Church, Riga

Starting Point

Reflections inspired by Latvians who have come to faith through the Alpha Course remaining open to learning from and being enriched by the gifts of other Christian communities. <http://www.alpha.org/>

The disciples who leave Jerusalem for Emmaus have lost their hope that Jesus was the Messiah and walk away from their community. It is a journey of separation and isolation. By contrast, they return to Jerusalem full of hope with a Gospel message on their lips. It is this resurrection message that drives them back into the heart of the

community and into a communion of fellowship. So often Christians try to evangelise with a competitive spirit, hoping to fill their own churches. Ambition overrides the desire for others to hear the life-giving message of the Gospel. True evangelism is a journey from Emmaus to Jerusalem, a journey from isolation to unity.

Questions

- Is mission just an excuse for perpetuating our own particular tradition?
- What challenges and opportunities would there be in doing mission together in our localities?

Prayer

Lord Jesus, constant companion
on the journey
you have made our hearts burn
within us,
and have sent us back on the road
towards our brothers and sisters,

with the Gospel message on our lips.
Help us to see that hope and
obedience to your commands
always lead to the greater unity of
your people.
Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Organise a pilgrimage around each of the churches in your area.
- Invite the local community on that walk to visit these buildings.
- Blessed are the peacemakers. Pray for those who are working to build peace in the many conflict hotspots across the world. Visit Go and Do to inspire these prayers.

Eseia 56:6-8

Oherwydd gelwir fy nhŷ yn dŷ gweddi i'r holl bobloedd.

Salm 24

Pwy a esgyn i fynydd yr Arglwydd?

Actau 2:37-42

Yr oeddent yn dyfalbarhau yn nysgeidiaeth yr apostolion ac yn y gymdeithas.

Ioan 13:34-35

Carwch eich gilydd.

Myfyrdod

Cymdeithas

Roedd y bregeth yn sôn am iachau, am gyfanrwydd, y wledd o fwyd bras a'r gwinoedd aeddfed, sydd i'r holl bobl.

Allan ar y stryd, corff a gwaed Crist yn parhau'n felys ar eich tafod, rydych yn llygadu â dirmyg ddieithriaid yn drifftio allan o eglwysi estronol.

Alltudion, meddech chi. Plant y tywyllwch.

Alltud eich hunan, corff a gwaed Crist yn awr yn wenwyn niweidiol yn eich enaid crablyd.

Clasau Eglwys Gadeiriol Lwtheraidd Riga

Man cychwyn

Myfyrdodau gan Levi Ivars Graudins, sefydlydd Tŷ Gweddi Gaizins.

Wedi ei adeiladu ar Gaizins, bryn uchaf Latfia, mae'r tŷ gweddi hwn yn cynnal yn rheolaidd y gymdeithas 40-awr i arweinwyr Cristnogol sydd, am y cyfnod, yn cael eu cefnogi mewn gweddi ac addoliad gan y ffyddloniaid. Mae'r cyfarfodydd hyn yn adnewyddu'r arweinwyr fel cyd-weithwyr yng Nghrist, ac yn helpu i lunio mynegiant gweladwy bywyd eciwmenaidd yn Latfia.

Nid rhywbeth damcaniaethol yw gorchymyn Iesu i garu'r naill a'r llall.

Cwestiynau

- Does gennym ni ddim unrhyw rodd fwy i'w rhoi i Dduw neu eraill na'n hamser. Pa roddion rydyn ni wedi eu cael gan Dduw pan fyddwn ni wedi treulio amser gyda'n cyd-Gristnogion?
- Rhannwch ychydig o'r hyn rydych chi'n ei olygu wrth sôn am arweinyddiaeth. Sut y gall arweinwyr annog undod gweladwy yr eglwys? Sut gallwn ni eu cefnogi a'u hannog yn hynny?

Gweddi

Arglwydd Iesu, gorchymynnaist i ni dorri bara a'n gilydd ac i yfed o un cwpan er cof amdanat - anwybyddwyd dy orchymyn. Maddau i ni, Arglwydd. Agor galonnau a meddyliau Cristnogion ledled y byd, yn arbennig y rhai a ymddiriedwyd

ag arweinyddiaeth yn dy Eglwys, i lawenydd a bendithion y gymdeithas hon.

Crea ym mhob un ohonom yr angerdd i wireddu'r gobaith y gelwaist ni iddo:

un corff ac un Ysbryd, un Arglwydd, un bedydd, un Duw sydd uwchlaw, a thrwy, ac ym mhob peth.

Amen

Mynd a gwneud (www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Nodwch eich mynydd neu fryn agosaf ac anogwch arweinwyr yr eglwys i gerdded i'w ben gyda'i gilydd, os ydyn nhw'n gallu. Gosodwch bowlen o halen i'ch atgoffa i weddio drostyn nhw ar eu taith.
- Trefnwch dderbyniad ar gyfer eich arweinwyr cymunedol a rhowch gannwyll yn rhodd iddyn nhw gan eich eglwysi.
- Gwyn eu byd y rhai sy'n newynu a sychedu am gyfiawnder - mae llawer o gymunedau ledled y byd yn profi prinder bwyd a dŵr o ddifrif o ganlyniad i hinsawdd sy'n newid. Ewch i 'Mynd a gwneud' i helpu gyda'r gwaith o gael cyfiawnder yn y byd.

Isaiah 56:6-8

My house shall be called a house of prayer for all peoples.

Psalm 24

Who shall ascend the hill of the Lord?

Acts 2:37-42

They devoted themselves to the apostles' teaching and fellowship.

John 13:34-35

Love one another.

Reflection Fellowship

The sermon was about healing, wholeness, the feast of rich food and well-matured wines, that is for all peoples.

Out in the street,
Christ's body and blood
still sweet on your tongue,
you eye with disdain
strangers
drifting out of alien
churches.

Outcasts, you say.
Children of darkness.

Outcast yourself,
Christ's body and blood
a noxious poison now
in your crabbed soul.

Cloisters of Riga's Lutheran Cathedral

Starting Point

Reflections from **Levi Ivars Graudins**, the founder of the **Gaizins House of Prayer**.

Set on Gaizins, Latvia's highest hill, this house of prayer regularly hosts the 40-hour fellowship of Christian leaders who, for the duration, are supported in prayer and worship by the faithful. These encounters renew the leaders as fellow-workers in Christ, and help shape the visible expression of ecumenical life in Latvia.

Jesus' commandment to love one another is not theoretical. Our

communion of love with one another becomes concrete when we gather together intentionally, in apostolic simplicity, as Christ's disciples to share fellowship and prayer.

The more Christians, especially their leaders, encounter Christ together in humility and patience, the more prejudice diminishes, so we discover Christ in one another and become authentic witnesses to the kingdom of God.

Questions

- We have no greater gift to give God or others than our time. What gifts have we received from God when we have spent time with our fellow Christians?
- Share a little of what you mean by leadership. How can leaders encourage the visible unity of the Church? How can we support and encourage them in that?

Prayer

Lord Jesus,
you commanded us to break bread
together
and to drink one cup in
remembrance of you
- your imperative ignored.
Forgive us, Lord.
Open the hearts and minds of
Christians world-wide,
especially those entrusted with

leadership in your Church,
to the joys and blessings of
this fellowship.
Create in all of us a passion to
realise the hope
to which you have called us:
one body and one Spirit,
one Lord, one baptism,
one God who is above and
through and in all.
Amen.

Go and Do (see www.ctbi.org.uk/goanddo)

- Identify your nearest mountain or hill and encourage the church leaders to walk it together, if they are able. Set out a bowl of salt to remind you to pray for their expedition.
- Have a reception for your community leaders and gift them with a candle from your churches.
- Blessed are those who hunger and thirst for righteousness – many communities across the world experience real food and water shortages as a result of a changing climate. Visit Go and Do to help work for righteousness in the world.

Yr Wythnos Weddi am Undeb Cristnogol 2016

Copïau ychwanegol oddi wrth

Norwich Books and Music

13a Hellesdon Park Road, Norwich,
Norfolk NR6 5DR

Archebion: 01603 785925, Ffacs: 01603 785915

Ar-lein www.chbookshop.co.uk

Ymholiadau:

orders@norwichbooksandmusic.co.uk

Cyhoeddwyd gan

Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon

39 Eccleston Square,
Llundain SW1V 1BX

info@ctbi.org.uk, ffôn: 020 7901 4890

Elusen gofrestrdig rhif 1113299

Cwmni cyfyngedig trwy warant,
rhif cofrestru 5661787

ISBN: 978-0-85169-393-4

Twitter: #wpcu2016

www.ctbi.org.uk/weekofprayer